

використовуючи однакові методи т. зв. «soft power». Росія до 2015 р. була у виграшному становищі через більший контроль над частиною української верхівки, контроль над культурним і інформаційним простором, створенням корупційно-кримінально-олігархічної економікою (але з достатньо обмеженим ресурсом). Але свою «духовну велич» Росія, протягом двадцяти років, все менше підкріплювала економічно, руйнуючі українських «конкурентів». У більш-менш інтелектуальних прихильників «руського мира» відбувався розрив свідомості і реальності. В цьому контексті очевидний приклад суднобудівних заводів м. Миколаєва. Аншлюс Криму, «гаряча війна» на Сході, проект «Новоросія», це історично-істеричний (гібридний) зрив московської влади, яка відкинула «тонкий» інструмент «політичного причарування» і взялась за звичайний для неї «гарматно-танковий» метод «політичного гвалтування». При всій неоднозначності ситуації для окремих «жирних» і спекулятивних країн Європи, євроатлантична демократія на території України воює з автократією азійської Москви. Українці стали перед вибором, який більше двадцяти років був завуальованим і незрозумілим. Трагедія України 2013–2015 рр. засвідчила що будь-який соціальний конфлікт / революція можуть стати кривавими. Особлива роль зовнішньоросійського фактору цієї трагедії. Гасло «Геть від Москви!» від ментального, має перерости в реальний досвід в усіх сферах життя. Адже для московської політичної культури не існує України як суспільства і держави.

*Гурак І.
канд. істор. наук, доцент
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ*

ВІДСУТНІСТЬ США НА ПЕРЕГОВОРАХ В МІНСЬКУ В ЛЮТОМУ 2015 Р.: СПРОБА ДИСТАНЦЮВАТИСЯ ВІД ВИРШЕННЯ “УКРАЇНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ” ЧИ ТАКТИЧНИЙ КРОК?

12 лютого 2015 р. після 16-годинних переговорів у Норманському форматі в Мінську представники тристоронньої контактної групи та лідери так званих “ДНР” і “ЛНР” підписали “Комплекс заходів щодо виконання Мінських угод”. Другим документом, який було схвалено в

білоруській столиці стала Декларація Президента Російської Федерації, Президента України, Президента Французької Республіки і Канцлера Федеративної Республіки Німеччини на підтримку Комплексу заходів щодо виконання Мінських угод, прийнятого 12 лютого 2015 р.

Слід відзначити, що починаючи з осені 2014 р. і завершуючи періодом вже після переговорів у Мінську, ефективність зустрічей як у Норманському, так і Мінському форматах неодноразово ставилася під сумнів українськими політиками та експертами. Поза всяким сумнівом, участь у мінській зустрічі США об'єктивно посилила б переговорну позицію української сторони. Америка для російського керівництва є уособленням значної кількості проблем, з якими РФ доводиться мати справу. Значно зручнішими партнерами по переговорах є Німеччина та Франція, які відповідно до базових зовнішньополітичних документів Кремля традиційно вважалися головними партнерами серед країн-членів ЄС. З іншого боку, абсолютно неспівмірним є товарооборот між РФ і США та РФ і ЄС¹. Як наслідок між Москвою та європейськими столицями існує на порядок вища економічна взаємозалежність.

Однак, попри окреслені вище факти, українська сторона не продемонструвала значних зусиль, щоб до Мінська прибув американський представник. Шукаючи пояснення такій ситуації хотілося б звернути увагу на наступні моменти. Далеко не головним однак хронологічно першим чинником, який зумовив таку ситуацію варто назвати не до кінця адекватну, на нашу думку, реакцію представників єдиної зустрічі у Женевському форматі на події в Україні². Значно важливішим є те, що проти Женевського формату, з зрозумілих причин, однозначно негативно виступає Кремль. Не менш важливою є позиція самого Вашингтона. Як вже зазначалося, офіційний Київ неодноразово ставив під сумнів ефективність

---

¹ За результатами 2013 р. товарообіг між ЄС та РФ склав 417,7 млрд дол. США, у той час як між США та РФ у 2014 р. – тільки 34,3 млрд дол. США.

² Мається на увазі те, що в підсумковій декларації за результатами зустрічі в Женеві від 17 квітня 2014 р., цілковито проігноровано факти окупації та анексії Російською Федерацією Криму. Так само, в умовах загострення ситуації на Донбасі, в документі жодним чином не піднімається питання суверенітету та територіальної цілісності України. І на завершення, в документів говориться, що для реалізації заходів, спрямованих на деескалацію ситуації в Україні, потрібно залучити Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ. Цікаво, що поряд з США та ЄС підтримати місію в Україні шляхом надання спостерігачів повинна була також Росія, яка кілька тижнів перед тим абсолютно безцеремонно захопила частину української території.

переговорів без участі американців. Однак як відомо, за результатами зустрічі Петра Порошенка з віце-президентом США Джо Байденом, яка мала місце в Києві 21 листопада 2014 р., український Президент зазначив: “Ми прийшли до повної згоди, що найбільш прийнятним базовим форматом для забезпечення мирного процесу є формат мінських переговорів – тристоронньої контактної групи”.

Остаточне рішення щодо формату та змісту зустрічі 11 – 12 лютого 2015 р. стало результатом фактично безпрецедентної активності Ангели Меркель, впродовж двох тижнів, які їй передували. За цей час крім чисельних консультацій в телефонному режимі, канцлер Німеччини провела безпосередні зустрічі з президентами України, США, РФ, прем'єр-міністром Канади. При цьому чітко простежується цікава тенденція. Керівництво Німеччини перед зустріччю в білоруській столиці неодноразово акцентувало увагу на відсутності альтернативи вирішенню конфлікту на Донбасі дипломатичними методами та наголошувало, що Німеччина не буде надавати Україні зброю. Паралельно в США систематично з'являлися публікації, в яких йшлося про те, що на Барака Обаму в цей час опосередковано здійснюється безпрецедентний тиск з боку політиків, політологів та експертів, зорієнтований на те щоб змусити Білий дім погодити на надання Україні зброї. Водночас сам американський лідер зазначав, що остаточне рішення з цього питання ще не прийнято. Все це супроводжувалося систематичними погрозами в бік Кремля, що у випадку відсутності прогресу за результатами зустрічі, щодо РФ буде запроваджено чергові санкції та нового змісту набуде питання надання Україні зброї. Такі комбінації дуже нагадують тактичний прийом “поганий – добрий поліцейський” і дуже хочеться вірити, що західні лідери реалізували таку багатогодову комбінацію, розраховуючи, що це є найбільш відповідний спосіб, щоб примусити РФ піти на компроміс в українському питанні та не загострювати і без того не просту міжнародну ситуацію.

Література:

В срыве проекта "Южный поток" виноваты США, - Медведев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://censor.net.ua/news/315852/v_sryve_proekta_yujnyyi_potok_vinovat_y_ssha_medvedev

Илларионов А. Чем новое Минское соглашение хуже предыдущего [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nv.ua/opinion/illarionov/chem-novoe-minskoe-soglashenie-huzhe-predydushchego-34498.html>

Комплекс мер по выполнению Минских соглашений [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://web.archive.org/web/20150213142137/http://www.osce.org/ru/cio/140221?download=true>

Концепция внешней политики Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://kremlin.ru/acts/785>

Концепция внешней политики Российской Федерации. Утверждена Президентом Российской Федерации В. В. Путиным 12 февраля 2013 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/6D84DDEDEDBF7DA644257B160051BF7F

Лавров назвал “женевский формат” миным [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.pravda.com.ua/news/2014/11/19/7044703/>

Лавров: США и Украине придется ответить на вопросы о крушении «Боинга» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ng.ru/news/489870.html>

Мінськ 2.0: Чого чекати від домовленостей між Порошенком і Путіним [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ua.112.ua/statji/minsk-20-choho-chekaty-vid-domovlenostei-mizh-poroshenkom-i-putinym-189365.html>

Мінський формат вичерпався - огляд ЗМІ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.bbc.co.uk/ukrainian/press_review/2014/12/141215_press_reviews_ko

"Нормандський" саміт у Мінську: питання і відповіді [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2015/02/150211_minsk_summit_int

Обама і Меркель домовилися посилити тиск на Росію [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.5.ua/svit/obama-i-merkel-domovilisya-posiliti-tisk-na-rosiu-68538.html>

Повний текст заяви за підсумками переговорів у Женеві з українського питання [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://dt.ua/POLITICS/povniy-tekst-zayavi-za-pidsumkami-peregovoriv-u-zhenevi-z-ukrayinskogo-pitannya-141885_.html

Порошенко і Байден вважають мінський формат найбільш прийнятним, аби врегулювати конфлікт на Донбасі [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.newsru.ua/ukraine/21nov2014/schitaut.html>

Україна закликає Росію до переговорів у Женевському форматі –

Яценюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/news/2014/11/18/7044629/>

Яременко Б., Белокопос О., Хара О. Американсько-російські відносини — стратегічна несумісність «Дзеркало тижня. Україна» №9, 13 березня 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/international/amerikano-rosiyski-vidnosini-strategichna-nesumisnist-.html>

*Кондратенко О. Ю.
кандидат історичних наук, доцент
Національний авіаційний університет
м. Київ*

АНЕКСІЯ КРИМУ ЯК ФАКТОР ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЄВРАЗІЙСЬКОГО ПРОСТОРУ

Чимдалі Росія активніше піднімає питання штучності кордонів нових незалежних держав, що на думку її керманців, стало наріжним каменем нестабільності пострадянської етнічно-територіальної спадщини. Тому, окрім формування євразійських економічних об'єднань не менш принциповим завданням для В. Путіна є збирання воедино всіх росіян та російськомовних громадян у контексті ареалу «Русского мира». Особливе місце у програмі створення російської національної імперії відводилося інкорпорації південно-східних територій України. Механізм приєднання останніх мав включати активізацію підтримки російського й російськомовного населення у цих регіонах із почерговим проведенням референдумів щодо самовизначення та подальшого входження до складу Росії [6].

Першочерговим завданням сьогодні для РФ залишається будь-що залишити Україну у полі свого геополітичного впливу. Кремль де-факто розпочав війну проти Києва під приводом захисту росіян, які складають біля 17 % від загальної кількості населення України. Надто популярною тезою Кремля стала розколотість російського народу у результаті окреслення кордонів нових незалежних держав. Переважно цим і пояснюється риторика В. Путіна відносно того, що російський є найбільш розділеним народом серед пострадянських етносів, а також щодо несправедливої передачі більшовиками південного сходу України у 20-х рр. та Криму в 1954 р. Існує припущення, що саме розширення території псевдореспублік ЛНР та ДНР покликана була забезпечити сполучення РФ з Придністров'ям та створити сухопутну